

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Evsebivs || De Euangelica pr[a]eparatione

Eusebius <Caesariensis>

[Augsburg], 1522

VD16 E 4299

Quod Græci non solum a Barbaris artes, sed alter alterius inuenta dictaq[ue] furantes, suo nomini attribuebant Cap. i.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34477

claremus, multa quoque ab Hebraeis Graecos sumpsisse. Quemadmodum inquit Geometriam, Arithmeticam, Musicam, Astronomiam, Medicinam: ipsa denique literarum elementa, artesque ceteras a Barbaris, ut postea ostendam, acciperunt, sic de pietate in unum deum, ac reliqua, quae ad utilitatem animae pertinere uidentur dogmata, non aliunde quam a Iudeis, ut paulo post patebit, habuerunt. Quod si quis contendat naturali quadam ratione ipsos ea inuenisse, nec hoc quidem recusabimus. Nam si ea, quae a prophetis Iudei acciperunt, & praecipue clarissimi Graecorum philosophi conscripserunt, diligenter sequi uolumus, non erimus certe accusandi.

Quod Graeci non solum a Barbaris artes, sed alter alterius inuenta dictaque furantes, suo nomini attribuebant.

CAPVT I.

Non autem miretur quisquam, si ab Hebraeis multa eos furatos esse asserimus, cum non modo disciplinas atque artes a Barbaris abstulerint, uerum etiam ad hos usque dies ambitioni seruiunt, alter alterius inuentionem furentur, imo uero nonnulli uniuersa aliorum uolumina suis nominibus ascripserunt. Non sunt mea haec uerba, sed eos ipsos audias, cum alter alterum furti arguant. Quod primum ostendere aggrediamur, ut mores eorum facilius cognoscas. Cum enim ipsi alter ab altero furti honorē sibi arripiat, quo modo abstinere a nostris poterunt? Clemens igitur noster in sexto, aduersus gentes poetarum, philosophorum, historicorum, oratorumque furta praeculis posuit. Textus enim ipsos Orphei, Homeri, Hesiodi, Heracliti, Platonis, Pythagorae, Herodoti, Theopropi, Thucydide, Demosthenis, Aeschinis, Isocratis, aliorumque transcripsit & contulit, reque ipsa ostendit, multos nominibus suis aliorum addidisse uolumina, ueluti Eugramon Cyrenaeus Musci de Thesprotis librum integrum sibi attribuit, nec solum per utilia a Barbaris dogmata furatos esse, uerum etiam, quae nobis per sanctos uiros miraculose tradita sunt imitatos, fabulis implicuisse: percontanturque ab eis falsa ne sint, quae scribunt, an ueritatis aliquid contineant. Si falsa inquit dicent, ut mendaces contemnemus, si uera, cur ea, quae a Mose ac prophetae facta esse dicuntur, non credunt? Similia enim multa esse nemo ignorat, sicut illud, quod in primis fertur, longo tempore Iouem olim non pluisse, uniuers/

uniuersamq; Græciam aquarum penuria cōfectam Apollinem in/
 terrogasse, qd sibi esset faciundum, respōsumq; oratiōe ipsius Aea/
 ci opus esse. Ascendit igitur rogatus in montem Aeacus, & mūdus
 in cœlum extensis manibus cōmunem patrem omnium inuocauit,
 orauitq; ut ab hac calamitate liberare Græciam dignaretur, quo ad
 huc orante, nubes excitata tonitrua facta, magnaq; uis pluuię sub/
 to erumpens, uniuersam Græciam irrigauit. Ita orationibus Aeaci
 fecundissimus Græcis annus tunc fuerat. Hoc inde sumptū esse q̄s
 non uiderit? Et inuocauit Samuel dominum, & dominus uoces &
 pluuiam in diebus messis. Innumerabilia huiusmodi Clemens con/
 scribit, quibus furacitatē Græcorum ostendit: quem si legeris, quan/
 ta sit eorum ambitio nō ignorabis. uerum quoniā iste noster est, ab
 ipsis græcorum philosophis, ut solemus, latrocinia græcorum osten/
 damus. Audias ergo quid de hac ipsa re scripsit Porphyrius in libro
 de studioso auditu. Apud Lōginum inquit ad honorem Platonis,
 ut singulis annis fieri solet, multi simul philosophi cœnabamus, &
 post cœnam, ut sit, colloquebamur. Cum interim inter Caustrium
 & Maximum orta dissensio est. Maximus enim Ephorum Theo/
 pompo anteponebat, Caustrius uero furem fuisse, nihil a seip̄o scri/
 psisse ostēdebat, ac a Demacho, & Callisthene, & Anaximene plu/
 ra q̄ tria milia commotum sublata, & in concione transposita osten/
 debat. Tūc Apollonius grāmaticus. Ignoras inquit Caustri Theo/
 pompum etiā, quē tu laudas, furtis plenum esse. Nam in undecimo
 de Philippo ab Arcopagetico Socratis, quod nihil aut boni, aut ma/
 li aliunde, q̄ a se ip̄is hominibus accidat, ceteraq; huius ad uerbum
 transcripsit. Sed nō orationes solummodo ille furatur, uerum etiam
 aliorū gesta falso alijs tribuit. Nā cum Andro hystoriā diuinationū
 cōscripserit, dicatq; de Pythagora, quod aquā a puteo haustā in Me/
 taponto sitiens, postq̄ bibit, in tertiu diem terremotū fore p̄dixerit.
 Hac om̄ia Theopopus ad alios transtulit. Pherecidem em̄ Syriā ita
 p̄dixisse asserit, nec in Metaponto, sed in Syria id fuisse dicit. Siba/
 ris quoq; urbis captiuitatē ad Melesnæ urbis causam trāstulit. Tūc
 Nicagoras ego q̄q; inqt cū hystoriā eius legerē, multa ip̄m a Xeno/
 phonte accipisse, mutasseq; ad peius consyderauī. Xenophon em̄
 in quarto Pharnabazī Agesilai collocutionē p̄pter Apollolopha/
 y ij nem

nem Cyziphenū factam ita cōscripsit, ut & dignitas & mores utri/ usq; quomodo legas cerni oculis uideātur. Hanc rem in undecimū historiae Græcæ Theopompus traduxit. Itaq; dicit, ut muta tarda; uideant. Vt enim furtum cælarer, ea interposuit, quæ cūctationem quandam colloquentiū ostendunt, & animatā Xenophontis ora/ tionem corrumpūt. Tum Apollonius. Cur Theopōpum, & Epho/ rum uiros in dicendo tardos furti accusamus, cum Menander quo/ q; similiter fecisse inueniat? Et ab Aristophane grāmatico, qui cū ualde amabat, admonitus fuisse dicat? Vnde Latinus sex libros edi/ dit, quos de Menandri furtis inscripsit, ubi omnia quæ ab alijs acca/ pit, unum in locum cōtulit, sicut Philostratus Alexandrinus de So/ phocle fecit. Cæcilius autē integram ad finem fabulam Antiphonis, quæ louista dicit, a Menandro in Dissidemonem transcriptā osten/ dit. Sed quoniā in hanc rem nescio quomodo incidimus, ego quo/ q; accusare Hyperidem uolo multa fuisse a Demosthene furatum, uerum quoniā eisdem fuerunt temporibus, uestræ puto cōiectu/ re relinquēdum, quisnam ab alio furatus sit. Ego uero Hyperidem existimo, si autem uos Demosthenem ab illo accepisse cōtenditis, laudo, quoniā q̄ accepit, multo præstantiora reddidit. Vituperan/ dum autē Hyperidem duco, si elegantissimā Demosthenis oratio/ nem ad peius cōuertit. Et post pauca, Belanicus etiā inquit, q̄ de mo/ ribus Barbarorū conscripsit, ab Herodoto, & Damasco interceptit, Quid uero aut de Herodoto dicam, qui in secundo ab Hecatæo mi/ lesio multa trāstulit, ueluti de Phœnice, aut de fluuiali equo, de ue/ natione Crocodillorū, aut de Isocrate atq; Demosthene, quorum al/ ter in numularia oratione, alter in oratione aduersus Onetorem, o/ mnia quæ de quæstionibus Issæus in oratiōe de hereditate Chilonis dicit, eisdem fere uerbis transtulerint. Aut de Dinarcho, qui multa eisdem uerbis transcripsit. Antimachus etiā poeta, multa furatus ab Homero, parumq; immutata scripsisse inuenit, uerū ne alios fur/ ti crimine accusando, ipse quasi fur reprehendi possim, unde hæc ha/ bui dicendum mihi esse uideo. Lysimachus igit̄ duos libros de fur/ tis Ephori cōscripsit. Polionis etiā ad Soteridem epistola extat de Ctosij furtis. Liber etiā eiusdē legitur de simili Herodoti crimine. Et in libro, quem de uestigijs inscripsit, furta Theopompi recitat.

Tum

Tum Profenes alios quidem fures deprehēdistis. Platonem autem cuius solēnitatem tanquā herois celebrantes apud Longinum conuenimus hoc ipsum fecisse uereor enim furti uocabulum dicere, cū de Platone uerba facio, nō deprehēdistis. Quid ais inquit Galietat? Aio inquit quod rebus ip̄is probabo. Et fortassis multo plura inuenirentur, si eorum, qui apud Platonem philosophati sunt, libri omnes reperirent. Nam cum forte his diebus Protagorā de ente librum legerem, aduersus eos, qui unum ens dicunt esse, eadē om̄ino inueni scripta, quæ apud Platonē leguntur. Quod ut ita esse cognoscatis, ip̄um audiat̄is, nouitateq; nanc̄ rei commotus, memoriter omnia tenere studui. His dictis, uerba ipsorum philosophorum conscribit, quibus apertissime furem fuisse Platonem ostendit. Sed factis iam dictum est, quod alter ab altero Græci furentur, & alter alterum studiose redarguat.

Quod disciplinas om̄es & artes a Barbaris Græci acceperūt.

CAPVT. II.

Non est autem ab hac præparatione Euangelica alienum breuiter ostendere, disciplinas omnes & artes a Barbaris Græcos habuisse, ne quis accusare nos audeat, si ab Hebræorum scriptura pietatem didicisse prædicemus, cum qui ueri aliquid apud eos dicere uideantur, nec fabulis Theologiā immiscere, Hebræorum doctrinam plane imitari cognoscantur. Iuniores enim omnes sunt, qui apud græcos recte aliquid philosophati sunt, non hebræis solum, nec Phœnicibus atq; ægyptiis, sed priscis etiam ipsis græcis. Primus enim omnium ex Phœnicia Cadmus Aeginoris filius, mysteria & solēnitates deorum Græciæ tradidit, simulachrorum cōsecrationes etiam & hymnos, deinde ex Thracia Orpheus. Linus etiam & Musæus, quos circa tempora Troiana floruisse asserunt, a quibus nihil aliud quam Aegyptiorum atque Phœnicum falsitas paucis commutata Græciæ commendata est. Quibus quidem in temporibus Pythius, Clarius, Dodonæus maxime colebantur, simulachraq; aliorum deorum atque heroum & tēpla constituebantur. Et post multa sæcula philosophiæ data ita diligenter opera est, ut cum nihil ueri in traditionibus maiorum philosophantes inuenirent, præclara illa maiorum oracula cum authoribus suis